BORÅS STAD

KALLELSE

Datum
2023-11-28

Instans
Vård- och äldrenämnden

Vård- och äldrenämndens ledamöter och ersättare kallas härmed till sammanträde i Ramnåsgatan 1, Sessionssal, plan 2, **tisdagen den 28 november 2023 kl. 18:00**

Vård- och äldrenämndens sammanträde är öppet för allmänheten (utom vid ärenden som avser myndighetsutövning eller sekretess)

Johan Wikander
Vård- och äldrenämndens
Ordförande

Maria Jonsson
Förvaltningschef

Förhinder anmäls alltid till Malin Huttu, 033 353666 eller via e-post: malin.huttu@boras.se

Partigruppsmöten för politisk beredning inför sammanträdesdagen

Mittsamverkan träffas den 27/11 i Designern (plan 4) klockan 17:00.

Moderaterna och Kristdemokraterna träffas den 26/11, Teams, klockan 18:00.

Ärende

1. Allmänhetens frågestund
2. Upprop och val av justerande person
3. Förvaltningschefen informerar
4. Fastställande av föredragningslista
5. Månadsuppföljning oktober 2023
   Dnr 2023-00332 1.1.3.1
6. Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SoL Kvartal 3 2023
   Dnr 2023-00331 1.1.3.1
7. Ekologiskt hållbart Borås - Handlingsplan 2024 för Vård- och äldrenämnden
   Dnr 2023-00296 1.1.3.1
8. Sammanträdestider 2024
   Dnr 2023-00323 1.1.3.0
9. Mottagande av bidrag från Sparbanksstiftelsen Sjuhärad till dagverksamhet Rundeln
   Dnr 2023-00341 1.1.3.1
10. Anmälningsärenden 2023-11-28
    Dnr 2023-00337 1.1.3.1
11. Delegationsbeslut 2023-11-28
    Dnr 2023-00338 1.1.3.1

Lena Elliot
Handläggare
033 357047

Månadsuppföljning oktober 2023

Vård- och äldrenämndens beslut

Vård- och äldrenämnden beslutar att godkänna uppföljningen av oktober 2023.

Ärendet i sin helhet

Vård- och äldrenämnden redovisar ett positivt resultat för perioden på 9,9 mnkr och prognostiserar vid årets slut ett överskott på 8,0 mnkr, vilket är en förbättring gentemot tidigare lämnad prognos på -5,0 mnkr.

Nämnden ser att volymerna/insatserna ökar mer än vad som förväntas i budget, vilket anstränger budgeten på ett negativt sätt, då volymerna/insatserna har en direkt påverkan på kostnaderna. Nämnden konstaterar även att den befolkningsprognos som låg till grund för budgeterade volymer 2023 har lägre antal invånare över 80 år än det faktiska utfallet, vilket påverkar såväl insatser som ekonomi. Sedan 2022 har nämnden haft en ansträngd situation gällande att få så kallade vård- omsorgsbeslut verkställda. Det in sin tur ger effekter på beläggningssituationen inom korttid som i sin tur ger effekter på beslutade och utförda timmar inom hemtjänsten. Hela insatskedjan får en direkt påverkan på nämndens ekonomi då den ekonomiska styrmodellen fördelar ut medel utifrån utförda volymer till de verkställande verksamheterna som ska anpassa sina kostnader i förhållande till dess intäkter.

Nämnden beräknar trots detta att redovisa ett överskott vid årets slut på 8,0 mnkr. Överskottet, som är tydlig förbättring gentemot tidigare prognos, beror främst på ett aktivt jobb med bemanningsplanering inom vård- och omsorgsboendena efter sommarens fördyring, att förvaltningens inrättande av ny lokalvårdsorganisation inte kommer igång enligt budgetplaneringen samt att samtliga verksamheter aktivt jobbat för att vid ingången av 2024 ha anpassade kostnader utifrån tuffare ekonomiska förutsättningar.

Intäkterna har en avvikelse mot budget på 20,7 mnkr. Statsbidragen överstiger periodens budget med 2,6 mnkr, en avvikelse som under året förväntas öka och vid årets slut uppgå till 3,2 mnkr. Avgiftsintäkter samt övriga intäkter avviker för perioden med 18,1 mnkr och förklaras av att Nämnden tagit del av statsbidraget "utöka bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden" till ett belopp om 14,1 mnkr. På grund av sin konstruktion redovisas bidrag som en övrig intäkt och inte som statsbidrag. Vid året slut förväntas avgifter och övriga intäkter uppgå till en positiv avvikelse på 23,1 mnkr, vilket till stor del beror på

ovan nämnda statsbidrag, men även på grund av ökade avgiftsintäkter som kan härledas till den ökade beläggningen på vård- och omsorgsboende. Ytterligare en orsak är intäkter som inte är budgeterade, dessa möts dock av kostnader, som i sin tur inte heller är budgeterade, vilket innebär att ingen resultatpåverkan sker.

Kostnaderna för perioden avviker mot budget med ett totalt underskott på 10,8 mnkr. Dock finns stora avvikelser inom de olika kostnadsposterna. Personalkostnaderna avviker för perioden med 56,5 mkr, ett underskott som vid årets slut förväntas uppgå till 67,5 mnkr, en direkt följd av ökade insatser till brukare samt ett löneavtal inom kommunals avtalsområde som överstiger budgettilldelningen. Material och tjänster har för perioden ett överskott på 44,7 mnkr, vilket beror på en återhållsamhet i verksamheterna för inköp, då dem behöver ta höjd för ökade personalkostnader, men även beroende på att flertalet planerade arbeten inte belastar resultatet, såsom trygghetsskapande välfärdsteknik och olika lokalanpassningar. Vid årets slut förväntad överskottet på kostnadsposten uppgå till 48,2 mnkr.

En annan anledning till de stora avvikelserna på posterna beror på två vård- och omsorgsboenden som från 1 november kommer övergå i extern regi. I budgeten antogs att övergången skulle ske 1 september, förskjutningen påverkar avvikelserna inom såväl personal- som material och tjänsteposterna.

Beslutsunderlag

1. Månadsrapport oktober, Vård- och äldrenämnden

Samverkan

Informerades vid FSG 2023-11-22

Beslutet expedieras till

1. Ingen expediering

Johan Wikander
Ordförande

Maria Jonsson
Förvaltningschef

BORÅS STAD

Månadsrapport oktober

Vård- och äldrenämnden

Innehållsförteckning

1 Budgetavvikelse och verksamhetsanalys 3
2 Central administration 4
3 Politisk verksamhet 5
4 Vård och omsorg i ordinärt boende 5
5 Vård och omsorg i särskilt boende 7
6 Hälso- och sjukvård 9
7 Övrig verksamhet 9
8 Buffert 10
9 Verksamhetsmått 11
9.1 Insatser i ordinärt boende 11
9.2 Vård- och omsorgsboende 11
9.3 Korttidsvård 11
9.4 Hälso- och sjukvård 11
9.5 Förebyggande 11
9.6 Egen organisation 12
10 Personalomsättning samt sjukfrånvaro 12

1 Budgetavvikelse och verksamhetsanalys

Verksamhetens nettokostnader

	Nämndbudget	Periodiserad nettobudget	Nettoutfall	Avvikelse/ utfall	Prognos avvikelse för helåret
Central administration	46 340	38 640	33 797	4 843	5 100
Politisk verksamhet	2 761	2 301	2 170	131	200
Vård och omsorg i ordinärt boende	769 040	643 605	648 793	-5 188	-6 000
Vård och omsorg i särskilt boende	629 240	524 807	512 234	12 573	10 700
Övrig verksamhet	107 519	88 492	90 927	-2 435	-2 000
Buffert	0	0	0	0	0
Nettokostnad totalt	**1 554 900**	**1 297 845**	**1 287 921**	**9 924**	**8 000**
Kommunbidrag	**1 554 900**	**1 297 846**	**1 297 846**	**0**	
Resultat efter kommunbidrag	**0**	**1**	**9 925**		**8 000**
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultat jämfört med tillgängliga medel	**0**				**8 000**
Ackumulerat resultat	**30 000**				

Vård- och äldrenämnden redovisar ett positivt resultat för perioden på 9,9 mnkr och prognostiserar vid årets slut ett överskott på 8,0 mnkr, vilket är en förbättring gentemot tidigare lämnad prognos på -5,0 mnkr.

Nämnden ser att volymerna/insatserna ökar mer än vad som förväntas i budget, vilket anstränger budgeten på ett negativt sätt, då volymerna/insatserna har en direkt påverkan på kostnaderna. Nämnden konstaterar även att den befolkningsprognos som låg till grund för budgeterade volymer 2023 har lägre antal invånare över 80 år än det faktiska utfallet, vilket påverkar såväl insatser som ekonomi. Sedan 2022 har nämnden haft en ansträngd situation gällande att få så kallade vård-omsorgsbeslut verkställda. Det in sin tur ger effekter på beläggningssituationen inom korttid som i sin tur ger effekter på beslutade och utförda timmar inom hemtjänsten. Hela insatskedjan får en direkt påverkan på nämndens ekonomi då den ekonomiska styrmodellen fördelar ut medel utifrån utförda volymer till de verkställande verksamheterna som ska anpassa sina kostnader i förhållande till dess intäkter.

Nämnden beräknar trots detta att redovisa ett överskott vid årets slut redovisa på 8,0 mnkr. Överskottet, som är tydlig förbättring gentemot tidigare prognos, beror främst på ett aktivt jobb med bemanningsplanering inom vård- och omsorgsboendena efter sommarens fördyring, att förvaltningens inrättande av ny lokalvårdsorganisation inte kommer igång enligt budgetplaneringen samt att samtliga verksamheter aktivt jobbat för att vid ingången av 2024 ha anpassade kostnader utifrån tuffare ekonomiska förutsättningar.

Intäkterna har en avvikelse mot budget på 20,7 mnkr. Statsbidragen överstiger periodens budget med 2,6 mnkr, en avvikelse som under året förväntas öka och vid årets slut uppgå till 3,2 mnkr. Avgiftsintäkter samt övriga intäkter avviker för perioden med 18,1 mnkr och förklaras av att Nämnden tagit del av statsbidraget "utöka bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden" till ett belopp om 14,1 mnkr. På grund av sin konstruktion redovisas bidrag som en övrig intäkt och inte som statsbidrag. Vid året slut förväntas avgifter och övriga intäkter uppgå till en positiv avvikelse på 23,1 mnkr, vilket till stor del beror på ovan nämnda statsbidrag, men även på grund av ökade avgiftsintäkter som kan härledas till den ökade beläggningen på vård- och omsorgsboende. Ytterligare en orsak är intäkter som inte är budgeterade, dessa möts dock av kostnader, som i sin tur inte heller är budgeterade, vilket innebär att ingen resultatpåverkan sker.

Kostnaderna för perioden avviker mot budget med ett totalt underskott på 10,8 mnkr. Dock finns stora avvikelser inom de olika kostnadsposterna. Personalkostnaderna avviker för perioden med 56,5 mkr, ett underskott som vid årets slut förväntas uppgå till 67,5 mnkr, en direkt följd av ökade insatser till brukare samt ett löneavtal inom kommunals avtalsområde som överstiger budgettilldelningen. Material och tjänster har för perioden ett överskott på 44,7 mnkr, vilket beror på en återhållsamhet i verksamheterna för inköp, då dem behöver ta höjd för ökade personalkostnader, men även beroende på att flertalet planerade arbeten inte belastar resultatet, såsom trygghetsskapande välfärdsteknik och olika lokalanpassningar. Vid årets slut förväntad överskottet på kostnadsposten uppgå till 48,2 mnkr.

En annan anledning till de stora avvikelserna på posterna beror på två vård- och omsorgsboenden som från 1 november kommer övergå i extern regi. I budgeten antogs att övergången skulle ske 1 september, förskjutningen påverkar avvikelserna inom såväl personal- som material och tjänsteposterna.

2 Central administration

Ekonomi

För perioden redovisar verksamheten ett överskott på 4,8 mnkr, vilket främst beror på vakanser av tjänster, vilka även är anledningen till att verksamheten förväntas generera ett överskott vid årets slut på 5,1 mnkr, vilket är en förbättring gentemot tidigare prognos på 0,5 mnkr. Förbättringen beror främst på ökat överskott kopplat till vakanser.

Analys av verksamheten

Förvaltningens stödfunktioner stöttar verksamheten i deras arbete att uppnå sina mål och är i högsta grad inblandade i förbättringsarbeten i hela organisationen.

Ett ledningssystem för informationssäkerhet och dataskydd är under framtagande. Arbetet görs i samverkan med övriga förvaltningar i sociala klustret och informationssäkerhetsansvarig på Stadsledningskansliet. Ledningssystemet ska säkra ett systematiskt och kontinuerligt arbete med att skydda nämndens informationstillgångar. Ett ledningssystem säkrar också att nämnden uppfyller lagkrav och stadens informationssäkerhetspolicy.

3 Politisk verksamhet

Ekonomi

Verksamheten har för perioden ett positivt utfall på 0,1 mnkr och förväntas vid årets slut generera ett överskott på 0,2 mnkr, vilket är en förbättring mot tidigare prognos på 0,2 mnkr.

Analys av verksamheten

Nämnden har hittills haft nio möten. Likt tidigare år planeras det att i anslutning till sammanträdena genomföras informations- och utbildningsinsatser för nämnden. Nämnden som tillträdde i januari i år har under året första månader genomgått en introduktionsutbildning som genomfördes av förvaltningen.

4 Vård och omsorg i ordinärt boende

Ekonomi

För perioden redovisas ett negativt resultat på 5,2 mnkr och prognosen för året pekar mot ett underskott på 6,0 mnkr, vilket är en förbättring gentemot tidigare prognos på 3,0 mnkr. Underskottet för perioden beror bland annat på att kostnaderna för inhyrd legitimerad personal samt fördyrade personalkostnader under sommarens första del avseende vikarier. De avsatta medlen för trygghetsskapande välfärdsteknik som ännu inte belastar ekonomin påverkar såväl periodens utfall som årsprognos i positiv riktning. Den förbättrade prognosen beror främst på lägre förväntade kostnader för inhyrd legitimerad personal, lägre kostnader för bostadsanpassningsbidrag samt att förhandlingen avseende avtal på trygghetslarm är avslutad vilket ger bättre förutsättningar för att se årets totala kostnader.

På beställarsidan prognostiseras ett underskott på 2,2 mnkr, varav 7,7 mnkr är kopplat till volymer (hemtjänsten -4,0 mnkr, dagverksamhet +0,1 mnkr och korttidsvård -3,8 mnkr) samt att kostnaderna för utskrivningsklara patienter beräknas överstiga budgeten men 0,3 mnkr. Bostadsanpassningen förväntas generera ett överskott på 2,2 mnkr, samt att ett överskott beräknas på grund av vakanser kopplat till kompensförsörjningsproblematiken på 3,1 mnkr. Utöver detta förväntas den delegerade hälso- och sjukvården generera ett överskott på volymen på 3,2 mnkr.

På utförarsidan beräknas en negativ avvikelse gentemot budgeten på 11,3 mnkr. Hälso- och sjukvården förväntas generera ett underskott på nära 8,8 mnkr vilket förklaras av bemanningsproblematiken som löses genom att anlita legitimerad personal via externa företag. Övriga utförande enheter väntas även generera underskott kopplat till fördyrade personalkostnader. Dels genom hög bemanning kopplat till vårdtyngden men även dyra kostnader för den inledande perioden avseende sommaren.

Stödfunktionerna förväntas generera överskott inom verksamhetsgrenen på 4,3 mnkr vilket beror på att avsatta centrala medel för tjänster och kompetensutveckling inte nyttjas samt ett överskott kopplat till införandet av trygghetsskapande välfärdsteknik.

Analys av verksamheten

Verksamheten fortsätter arbetet med att hantera platsbristen/köbildningen på vård- och omsorgsboende, vilket medför ett hårt tryck på korttidsenheterna som får ta emot brukare i väntan på boendeplacering. Bristen på korttidsboende för övriga brukare medför i sin tur hårdare belastning på hemtjänsten med ökat insatsbehov av såväl hemtjänsttimmar som dubbelbemanning. Situationen löses även med köp av externa placeringar.

Arbetssätten gällande vårdövergången från slutenvård till kommun har setts över och arbetssätten ändrades i början av 2023. Det är även beslutat inom Närvårdssamverken att det nya arbetssättet ska utvärderas för att säkerställa att hur det fungerar och vad som behöver förbättras. I stora drag innebär

förändringen att arbeta med gemensamma insatser mellan vårdgivarna i hemmiljön för att så långt som möjligt undvika inläggning inom slutenvården om inte vårdbehovet kräver det. Syftet är att kommunen och i förekommande fall primärvården ska möta brukaren i sin naturliga hemmiljö för att ges bättre förutsättningar till ett personcentrerat förhållningssätt. Tanken är att detta nya arbetssätt ska öka antalet SIP, Samordnad individuell plan, samt att fast vårdkontakt från den primära vården ska bli mer aktiv i kontakten med brukaren/patienten. Arbetssättet är en del av omställningen till Nära vård.

Förvaltningen har sedan tidigare under året lagt en beställning för att få utveckla automatiserat beslutsfattande via RPA-teknik (Robotic Process Automation) vad gäller ansökan, utredning och beslut om trygghetslarm. Under hösten fattades beslut om att gå vidare med projektet. Myndighetsutövningen inom Vård- och äldreförvaltningen blir därmed först ut i staden med att försöka införa RPA-teknik och det har visat sig komplicerat med alla system som behöver kommunicera med varandra, såsom Selfpoint, RPA och verksamhetssystemet VIVA. Lyckas implementeringen finns effektiviseringar att göra inom myndighetsutövningen på sikt.

Verksamheten har sedan efter sommaren arbetet med förändring av schemaläggning för att säkerställa 11-timmars vila mellan passen samt förändrade regler kring veckovilan. Effekten av införandet innebär en mindre flexibilitet för medarbetare samt för planering vid korttidsfrånvaro, men bör ha positiva effekter på arbetsmiljön.

Hemtjänst

Antalet brukare med behov av hemtjänst har sedan sommaren ökat med 100 personer, en ökning som inte setts på flera år, även burkar med insatsen larm har under det senaste året ökat med 100 personer. En förklaring till att brukarna ökar beror på att det inte finns en normal övergång till vård- och omsorgsboende under rådande situation. Kön till ett boende är på ca 130 personer. Även vårdtyngden ökar hos brukarna som har insatser via hemtjänsten, vilket förklaras med omställningen till nära vård men även av den uppkomna kön till vård- och omsorgsboende och att brukare får kvarstanna i sitt ordinära boende med ökade insatser. En effekt av att vårdtyngden ökar är att behovet av att dubbelbemanna insatserna ökar, en insats som har en betydande ökning sedan föregående år. Den ökande volymen av dubbelbemanning är under översyn.

För tillfället finns det fyra aktiva LOV-företag som har tillstånd via Inspektionen för vård- och omsorg/IVO att bedriva hemtjänst. Ungefär 10 % av brukarna över 65 år, respektive 25 % av brukarna under 65 år har valt att ha en privat utförare, vilket är en liten ökning mot tidigare mätningar. Statistiken visar att brukare med LOV-företag har fler beviljade timmar per brukare än brukare som har den egna regin som utförare. Vid en närmare analys förklaras siffrorna av att brukare med behov av små insatser under fem timmar per månad inte i lika stor utsträckning väljer en privat utförare vilket då ökar upp snittet per brukare inom LOV-företagen.

Införandet av ett långsiktigt och hållbart arbetssätt av fast omsorgskontakt pågår sedan tidigare där intentionen är att hemtjänstinsatserna ska vara individanpassade, ske med samordning och vara relationsskapande med god kontinuitet som skapar trygghet för den enskilde. Sedan sommaren kan enbart medarbetare med tillsvidareanställning och anställning som undersköterska inneha uppdraget, vilket är en utmaning för verksamheten då utbildningsnivån avseende undersköterska skiljer sig åt mellan de olika hemtjänstgrupperna.

Samtliga hemtjänstgrupper har servicebiträden som utför serviceinsatser hemma hos brukarna och verksamheten ser positivt på att kunna differentiera arbetsuppgifter och att därmed frigöra tid för undersköterskan att utföra vård- och omsorgsinsatser. Ett samarbete med arbetslivsförvaltningen är under uppstart för att pröva om ytterligare insatser kan utföras av annan person, så om tillexempelvis social kontakt och promenad.

Under våren påbörjades installationen av nya trygghetslarm i ordinärt boende, under införandet identifierades en del problem och arbetat pausades därför till efter sommaren. För natt och larmorganisationen har detta inneburit att de inte kunnat använda digital tillsyn i lika hög grad som önskat, vilket krävt mer fysiska besök och ökad belastning på bemanningen.

Dagverksamhet

Det upplevs fullt på dagverksamheterna beträffande inskrivna brukare, dock kommer inte alla på sina inplanerade dagar varför det genererar ett överskott på belagda platser. Av den anledningen arbetar nu verksamheten med att överbelägga några platser, vilket lett till att beläggningen nu ökat och har börjat närma sig den budgeterade nivån. Det har även tidigare varit svårt att hitta nya brukare till Klubb Viska, i dagsläget är fem personer inskrivna.

Korttid och växelvård

Förvaltningens samtliga korttidsenheter är fullbelagda, en effekt av att många vistas där i avvaktan på att få sitt vård- och omsorgsbeslut verkställt. Utan dessa brukare på korttiden hade det inte varit fullbelagt, utan snarare funnits lediga platser. Åtgärder för att hantera bristen på vård- och omsorgsboenden har gjorts, vilket möjliggjort en överbeläggning på totalt nio platser på nämndens korttidsboenden.

Ytterligare åtgärd för att hantera bristen på platser är köp av plats i annan kommun, nämnden har sedan 2022 ett samarbete med Ulricehamn för placeringar som aktivt används. Inför 2024 pågår en dialog med Svenljunga kommun om att blockförhyra fem korttidsplatser då kön till vård- och omsorgsboende befaras öka under kommande år.

5 Vård och omsorg i särskilt boende

Ekonomi

Periodens resultat uppgår till ett överskott om 12,6 mnkr gentemot budget som vid årets slut förväntas uppgå till 10,7 mnkr, vilket är en förbättring gentemot tidigare prognos på 9,2 mnkr. Anledningen till den stora förbättringen av prognosen beror på den utförande verksamheten som beräknar ett bättre resultat på nära 8 mnkr. Vård- och omsorgsboendena har aktivt arbetat för att återhämta sommarens fördyrande personalkostnader samt påbörjat arbetet med att få in ekonomiska effekter som är behövliga inför 2024. De två boenden som har upphandlats för att bedrivas i extern regi har under tiden de varit i intern regi ej heller nyttjat hela den avsatta budgetvolymen. Utöver detta har lokalvårdsorganisationen försenats vilket beräknas generera ett överskott på 2,3 mnkr och kostnaderna för volymerna beräknas bli ytterligare 2,2 mnkr dyrare.

Nämnden har under året tagit del av det prestationsbaserade statsbidraget "utöka bemanningen av sjuksköterskor på särskilda boenden" på 14,1 mnkr samt att nämnden tillfört området 11,4 mnkr från buffert för att finansiera obudgeterade volymer.

På beställarsidan prognostiseras ett underskott vid årets slut på -4,3 mnkr, vilket till största delen beror på volymavvikelse. Då det för tillfället är fullt på boendena samt att flera personer står i kö för att få sina boendebeslut verkställda är beläggningsgraden hög. För att lösa den uppkomna situationen, där lediga platser inte finns att tillgå inom Staden har avtal tecknats med Ulricehamns kommun om köp av vård- och omsorgsplats. Totalt finns fem platser att tillgå varav fyra platser nyttjas vid rapporterande tidpunkt.

Utförarsidan, som avser såväl vård- och omsorgsboende och hälso- och sjukvårdsorganisation, beräknar vid årets slut nå ett resultat på -5,0 mnkr. Underskottet beror främst på personalkostnader kopplat till personalsituationen samt att brukarna blir mer vårdtunga. På grund av svårigheter med kompetensförsörjningen behöver verksamheten ta till dyra lösningar i form av inhyrd personal, övertids/fyllnadsersättningar samt att betala för ej uttagna semesterdagar. Verksamheten tyngs även ekonomiskt av fördyrade kostnader för sjukvårdsmaterial och hjälpmedel.

Stödfunktionerna förväntas generera överskott inom verksamhetsgrenen vilket beror på att avsatta centrala medel för tjänster och kompetensutveckling inte nyttjas. Det förväntas även uppstå ett överskott inom stödverksamheten kopplat till verksamhetsgrenen som bland annat beror på införandet

av Trygghetsskapande välfärdsteknik.

Analys av verksamheten

Innevarande år har antalet belagda platser budgeterats till 848 stycken, trots att behovsprognosen som nämnden tagit fram visar på att behovet utifrån demografin är 903 platser innevarande år. Anledningen att fler belagda platser inte budgeterats beror på att nämnden endast producerar 869 platser och ett visst antal platser behövs för in- och utflyttningslogistik. Under hösten ökade dock antalet platser till 874 stycken, då Furuvägen efter nämndbeslut utökar med fem platser. Den aktuella situationen med är svårlöst då staden inte har möjlighet att hastigt öka upp antalet boendeplatser i avvaktan på att det nya boendet på Kristinegränd står klart i början av 2025 med 73 platser.

Antalet belagda platser för året uppgår till 862 i ett medelvärde och beror dels på en låg omsättning av platser men även att många brukare flyttar direkt från korttidsenheter in på boendet samt att antalet parbon ökar. En annan förklaring till den höga beläggningen är de förhållandevis få dödstalen som uppstått under sommarhalvåret.

Det står ca 130 brukare i kö för att flytta in på ett vård- och omsorgsboende, vilket även inkluderar brukare som kommer från annan kommun. När det är en kö till vård- och omsorgsboende riskerar det medföra att vissa brukare inte får sitt beslut verkställt inom tre månader, vilket ska rapporteras till Inspektionen för vård och omsorg/IVO. Under kvartal 2 2023 är det 92 personer (86 personer kvartal 1 år 2023) som inte har fått sitt boendebeslut verkställt inom tre månader varav vissa av dessa för tillfället hade tackat nej till sitt erbjudande. Under året har nämnden fått begäran om yttranden från IVO i sex av dessa individärenden. I ett av ärendena har svar inkommit, vilket innebar att nämnden inte behöver betala ett vite, då första erbjudandet givits inom tre månader men brukaren själv valt att tacka nej.

Resultatet från brukarundersökningen som kom i oktober visade på ett förbättrat resultat gällande kvaliteten på boendena. Ett område med klart förbättrat resultat var gällande aktiviteter och meningsfullhet. Där ser verksamheten att SOL-stödjarna har bidragit positivt till att ge de boende en meningsfull vardag. Anhörigträffar har genomförts eller kommer genomföras i verksamheterna för att bland annat föra en dialog kring resultatet. En aktiv dialog med de närstående är en viktig del i att få dem delaktiga och välkomna.

Under november kommer en enhet på Våglängdsgatan att omdanas från somatisk inriktning till demensinriktning. Omdaningen kommer att ske successivt och kompetenshöjande insatser är planerade.

Även verksamheten inom särskilt boende har sedan efter sommaren arbetet med förändring av schemaläggning för att säkerställa 11-timmars vila mellan passen samt förändrade regler kring veckovilan. Effekten av införandet innebär en mindre flexibilitet för medarbetare samt för planering vid korttidsfrånvaro, men bör ha positiva effekter på arbetsmiljön. Verksamheten arbetar intensivt med att få till en bra bemanning och samarbete mellan de olika boendena är en förutsättning utifrån resurspass.

6 Hälso- och sjukvård

I den organisationsform som nämndens hälso- och sjukvård bedrivs är det svårt att särskilja vad som sker i ordinärt- och särskilt boende varpå analysen av verksamheten redovisas särskilt. Ekonomin för nämndens hälso- och sjukvård redovisas under ordinärt- respektive särskilt boende utifrån schablonberäkningar.

Verksamheten har svår att rekrytera och relativt lågt antal sökande per annonserad tjänst i kombination med att personalomsättningen är hög. Situationen är oroande inför framtiden med tanke på verksamhetens behov av att förstärka både antalet sjuksköterskor samt kompetensen och omställningen till nära vård. Problematiken med att rekrytera skapar ett stort behov att hyra in extern bemanning via företag, som i sin tur även påverkar kvaliteten i verksamheten, men ändock är en lösning för att säkerställa en god och säker vård.

Med anledningen av utmaningen att kompetensförsörja utreder verksamheten om arbetet som legitimerad inom hälso- och sjukvården kan differentieras, om nya roller eller professioner kan inrättas i verksamheten. En kartläggning av sjuksköterskornas arbetsuppgifter har genomförts där det framkom att det finns en del arbetsuppgifter som kan utföras av andra professioner än sjuksköterskor. Verksamheten arbetar nu vidare med resultatet vilka professioner utöver legitimerade som kan bli aktuella att bemanna med. Det har även tagits fram en beskrivning av sjuksköterskans uppdrag under projektet.

Verksamheten har börjat anställa egna undersköterskor som kan avlasta den legitimerade personalen genom differentierade arbetsuppgifter. Det har delvis lett till ett minskat behov av inhyrd personal.

7 Övrig verksamhet

Ekonomi

Utfallet för perioden uppgår till -2,1 mnkr och vid årets slut förväntas resultatet landa på ett underskott om 2,0 mnkr.

För perioden har intäkterna en mindre avvikelse på -0,4 mnkr. Intäkterna har både positiva och negativa effekter. De positiva beror på det rekvirerade statsbidraget för ofrivillig ensamhet samt att tidigare erhållna och godkänt behållna statsbidrag lyfts upp från balansräkningen för att finansiera surfplatteprojekt samt bemanning av införandet kring trygghetsskapande välfärdsteknik, i enlighet med tidigare nämndbeslut. Dock avviker intäkterna på totalen negativt vilket beror på minskade intäkter i restaurangerna, där gästerna inte återvänt efter pandemin i den utsträckning som var väntad.

Kostnadssidan har ett negativt utfall för perioden på 2,0 mnkr. En upphämtning av resultatet på kostnadssidan är att förvänta, på grund av verksamhetens anpassning till det ekonomiska resultatet, där personalkostnader såväl som övriga inköp ses över och anpassas mot intäkter och det fördelade anslaget. Förhoppningen att det nya livsmedelsavtalet skulle gett en lägre prisbild verkar inte infinna sig men hanteras inom verksamhetens ovan nämnda anpassning.

Analys av verksamheten

Kost- och vaktmästeriverksamhet

Resursgruppens anpassning till nya förutsättningar där tvätteriverksamheten inte längre är en del av verksamheten är i stort sett genomförd. Från september är all övertalig personal omplacerad till den nya lokalvårdsverksamheten, som även delvis startar upp under september månad.

Kostverksamheten är inte längre KRAV-certifierad men miljöarbetet fortsätter på annat sätt där eko/närproducerat fortsatt ska öka och matsvinn samt klimatavtryck ska minska. Två restauranger, Dalhem och Skogslid ingår tillsammans med Högskolan i projektet No Time 2 Waste för att minska matsvinn och plast. De ekologiska samt närproducerade inköpen uppgår till 40 % respetive 25 % för

perioden men det är ännu osäkert hur det nya livsmedelsavtalet kommer påverka resultatet framöver beroende på tillgång och priser.

Förebyggande verksamhet

En god förebyggande verksamhet gör att inträdet i äldreomsorgen kan förskjutas framåt och om teknikanvändningen ökar kommer våra seniorer i större utsträckning att kunna använda teknik för att få ett självständigt liv. Nämnden vill möta morgondagens seniorer och synliggöra möjligheter och skapa nyfikenhet kring digitalisering och teknik. Arbetssättet ses som en framgångsfaktor då äldreomsorgen står inför framtida utmaningar och behöver våga tänka nytt.

För att fortsätta att utveckla det förebyggande arbetet har statsbidrag rekvirerats för att arbeta med hälsosamtal som ett led i arbetet med ofrivillig ensamhet med personer över 80 år som inte har pågående insatser från kommunen. Seniorhälsokonsulenterna fortsätter och ökar samarbetet med primärvården för att sprida information och nå nya seniorer och därigenom väntas fler personer få möjlighet till hälsosamtal samt ges möjlighet att delta i olika sammanhang.

Anhörigstödet har ett nära samarbete med såväl dagverksamheten som stöd till de anhöriga med beviljad dagverksamhet. Under året har även ett samarbete med etablerats med andra förvaltningar för att stödja föräldrar till barn med problematisk skolnärvaro.

Mötesplatsen på Kristineberg kommer från och med oktober att lämna lokalerna och besökarna hänvisas till andra mötesplatser och planering för att möta upp behovet pågår.

8 Buffert

Nämnden avsatte 1 % av kommunbidraget storlek i budgeten till en buffert för oförutsedda kostnader enligt gällande reglemente. Nämnden tog på sitt februarimöte beslut om att nyttja 1,1 mnkr av 2023 års buffert för att finansiera en utökning av det så kallade surfplatteprojektet, vars syfte är att kostnadsfritt låna ut surfplattor till medborgare över 75 år för att minska det digitala utanförskapet. På junimötet beslutades att nyttja ytterligare 3,0 mnkr från bufferten för att rusta upp vård- och omsorgsboende samt för att bekosta behövliga anpassningar på Furuvägen.

På nämndens septembermöte beslutade nämnden att resterande 11,4 mnkr nyttjas för att finansiera de ökade volymerna inom vård- och omsorgsboende, som inte varit budgeterade.

9 Verksamhetsmått

9.1 Insatser i ordinärt boende

Verksamhetsmått	Årsutfall 2022	Budget 2023	Utfall Aug 2023	Utfall Sep 2023	Utfall Okt 2023
Antal brukare med hemtjänst, väf	3 127	3 310	2 129	2 160	2 151
Tid som utförs i egen regi hos brukare, timmar väf	523 494	558 000	48 519	46 489	47 579
Tid som utförs av privat utförare hos brukare enligt hemtjänstvalet, timmar väf	88 407	95 000	8 598	8 141	8 577
Antal utförda hemtjänsttimmar hos brukare, väf	611 901	653 000	57 117	54 630	56 156

9.2 Vård- och omsorgsboende

Verksamhetsmått	Årsutfall 2022	Budget 2023	Utfall Aug 2023	Utfall Sep 2023	Utfall Okt 2023
Totalt antal platser	868	869	869	869	874
Antal belagda platser på vård- och omsorgsboende	848	848	865	867	868

9.3 Korttidsvård

Verksamhetsmått	Årsutfall 2022	Budget 2023	Utfall Aug 2023	Utfall Sep 2023	Utfall Okt 2023
Antal belagda korttidsplatser	73	82	88	88	

Verksamhetsmåttet släpar en månad, varpå mått för oktober saknas.

9.4 Hälso- och sjukvård

Verksamhetsmått	Årsutfall 2022	Budget 2023	Utfall Aug 2023	Utfall Sep 2023	Utfall Okt 2023
Pågående HSL åtaganden	2 355	2 500	2 316	2 319	2 317

9.5 Förebyggande

Verksamhetsmått	Årsutfall 2022	Budget 2023	Utfall Aug 2023	Utfall Sep 2023	Utfall Okt 2023
Antal besök på mötesplatser			2 744	4 307	4 593
Totalt antal belagda dagar på biståndsbedömd dagverksamhet	10 508	11 600	1 069	1 034	

9.6 Egen organisation

Verksamhetsmått	Årsutfall 2022	Budget 2023	Utfall Aug 2023	Utfall Sep 2023	Utfall Okt 2023
Personalomsättning, tillsvidareanställda i % (de senaste tolv månaderna)			11,1	11,1	15,6
Sjukfrånvaro, % (de senaste tolv månaderna)			9,8	9,8	

Verksamhetsmåttet avseende sjukfrånvaron släpar en månad, varpå mått för oktober saknas.

10 Personalomsättning samt sjukfrånvaro

Personalomsättning	2022-08- 2023-07	2022-09 - 2023-08	2022-10 - 2023-09
Nämnd, chef & stöd	6,1 %	6,1 %	7,1 %
Myndighet	16,8 %	16,8 %	12,9 %
Hemtjänst	11,5 %	11,5 %	11,4 %
Förebyggande, korttid & larm	10,4 %	10,0 %	10,3 %
Vård och omsorgsboende	10,0 %	8,9 %	8,8 %
Hälso- och sjukvård	20,8 %	20,6 %	21,1 %
Kost, lokalvård & vaktmästeri	7,2 %	7,2 %	8,2 %
Totalsumma	**11,7 %**	**11,1 %**	**11,1 %**

Sjukfrånvaro	2023-07	2023-08	2023-09
Nämnd, chef & stöd	6,2 %	8,0 %	9,7 %
Myndighet	1,8 %	2,6 %	4,1 %
Hemtjänst	8,9 %	9,8 %	10,9 %
Förebyggande, korttid & larm	7,0 %	8,5 %	9,7 %
Vård och omsorgsboende	8,1 %	9,7 %	12,4 %
Hälso- och sjukvård	5,0 %	5,7 %	7,2 %
Kost lokalvård och vaktmästeri	5,4 %	6,3 %	8,6 %
Totalsumma	**7,5 %**	**8,7 %**	**10,6 %**

Ulrika Zettergren Johansson
Handläggare
033 355224

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SoL Kvartal 3 2023

Vård- och äldrenämndens beslut

Vård- och äldrenämnden beslutar att godkänna statistikrapport avseende ej verkställda gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen från 1 juli 2023 till och med den 30 september 2023.

Ärendet i sin helhet

Vård- och äldrenämnden ska till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) rapportera alla gynnande beslut om bistånd enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen som ej verkställts inom tre månader från dagen för beslut. Rapportering ska ske en gång per kvartal. När ett ärende som tidigare rapporterats som ej verkställt och sedan verkställs, ska nämnden anmäla det till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Rapporteringen till IVO görs av förvaltningens utsedda rapportör.

Vård- och äldrenämnden ska också till Kommunstyrelsen och Stadsrevisionen lämna statistikrapporter över hur många gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen som inte verkställts inom tre månader från dagen för beslut. I rapporten ska nämnden ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som förflutit från dagen för respektive beslut. Uppgifterna i rapporterna ska vara avidentifierade.

Beslutsunderlag

1. Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SoL Kvartal 3 2023

Samverkan

Informeras vid FSG 2023-11-22

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen
2. Stadsrevisionen

Johan Wikander
Ordförande

Maria Jonsson
Förvaltningschef

BORÅS STAD

Datum 2023-11-13

Vård- och äldrenämnden

Redovisning av ej verkställda gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SOL, Kvartal 3 2023

2023-07-01 2023-09-30

Ej verkställda gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL, Kvartal 3 2023			
Nämnd	**Typ av insats**	**Antal dagar sedan beslut**	**Man/kvinna**
VÄF Myndighet	Boendestöd FH	110	M
VÄF Myndighet	Dagverksamhet	104	M
VÄF Myndighet	Dagverksamhet	103	K
VÄF Myndighet	Dagverksamhet	100	M
VÄF Myndighet	Dagverksamhet	99	M
VÄF Myndighet	Dagverksamhet	99	M
VÄF Myndighet	Dagverksamhet	95	M
VÄF Myndighet	Dagverksamhet	95	M
VÄF Myndighet	Dagverksamhet	92	K
VÄF Myndighet	Hemtjänst	127	K
VÄF Myndighet	Trygghetslarm	193	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	806	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	788	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	655	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	618	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	569	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	569	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	528	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	505	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	505	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	487	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	485	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	471	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	464	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	460	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	423	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	409	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	404	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	388	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	382	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	356	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	337	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	334	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	308	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	306	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	305	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	304	M

Ej verkställda gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL, Kvartal 3 2023			
Nämnd	Typ av insats	Antal dagar sedan beslut	Man/kvinna
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	297	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	291	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	285	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	284	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	276	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	260	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	257	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	255	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	254	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	253	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	248	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	248	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	243	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	242	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	238	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	235	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	232	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	222	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	222	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	222	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	213	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	211	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	207	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	206	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	197	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	192	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	187	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	185	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	181	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	180	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	180	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	180	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	180	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	180	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	178	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	177	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	173	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	171	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	170	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	167	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	164	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	163	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	160	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	159	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	158	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	152	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	150	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	150	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	149	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	148	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	148	K

Ej verkställda gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL, Kvartal 3 2023			
Nämnd	**Typ av insats**	**Antal dagar sedan beslut**	**Man/kvinna**
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	148	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	148	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	146	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	143	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	141	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	138	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	137	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	137	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	128	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	127	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	126	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	124	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	123	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	121	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	121	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	115	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	110	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	109	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	108	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	107	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	107	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	107	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	107	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	106	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	106	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	104	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	104	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	102	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	101	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	101	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	100	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	100	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	100	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	98	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	96	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	96	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	95	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	95	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	95	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	94	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	94	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	94	K
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	93	M
VÄF Myndighet	Vård och omsorgsboende	93	M
VÄF Myndighet	Växelvård	246	K
VÄF Myndighet	Växelvård	196	M
VÄF Myndighet	Växelvård	175	K
VÄF Myndighet	Växelvård	111	K

Analys

Vård- och äldreförvaltningen, Borås Stad, har 136 beslut som inte verkställts inom tre månader, vilket är 34 fler än föregående kvartal. Av dessa gäller 121 insatsen vård- och omsorgsboende, åtta insatsen dagverksamhet för person över 65 år, fyra insatsen växelvård, en insatsen hemtjänst, ett insatsen trygghetslarm och ett insatsen boendestöd.

Vård- och omsorgsboende – Under kvartalet är det 121 personer (kvartal 2 var siffran 92) som inte fått sitt beslut om vård- och omsorgsboende verkställt inom tre månader. Dessa 121 personer fördelar sig inom olika kategorier, det handlar om personer som på grund av platsbrist inte har fått något erbjudande alls inom tre månader, det handlar om personer som själva har tackat nej till ett eller ibland flera erbjudanden, men också om personer som under perioden har gått över tre månader men ändå senare under kvartalet har fått sitt ärende verkställt eller avslutat av annan anledning (avliden eller flytt till annan kommun) och således inte kommer att finnas med på kommande kvartals rapportering.

Under kvartalet har 69 nya bifallsbeslut om vobo fattats och 59 personer har avlidit på vobo. Båda dessa parametrar samt tillgången på antalet boendeplatser har påverkan på antal ej verkställda beslut.

Under tiden som brukare inte får sitt beslut om vård- och omsorgsboende verkställt och de inte kan vistas i hemmet beviljas vissa brukare en korttidsplats. Detta har medfört att det även blivit fullbelagt på nämndens korttidsenheter. Med anledning av detta har det behövt vidtas åtgärder för att öka upp antalet korttidsplatser. Bland annat överbelägger staden sina egna korttidsplatser, samt köper nämnden korttids- och vård- och omsorgsboendeplatser i kranskommuner. Då det finns en risk att platsbristen på vård- och omsorgsboende består fram till att det nya vård- och omsorgsboendet på Kristinegränd står klart i början av 2025 (73 nya platser) har förvaltningen tagit initiativ till ett mer långsiktigt arbete kring platsbristen. En styrgrupp med underliggande arbetsgrupper arbetar med att finna alternativa boendelösningar och andra eventuella åtgärder som ska kompensera bristen på boendeplatser.

Biståndshandläggaren har ett uppföljningsansvar under tiden som ett bifallsbeslut inte kan verkställas. Syftet är att undersöka hur behovet tillgodoses under tiden och man ska också erbjuda alternativt stöd i avvaktan på att den egentliga insatsen kan verkställas. Om vare sig vård- och omsorgsboendeplatser eller korttidsplats kan verkställas på grund av platsbrist har i vissa fall kompensatoriska insatser beviljats. En sådan insats kan till exempel vara dygnet runt tillsyn i hemmet vilket belastar en redan hårt pressad verkställighet/hemtjänst.

Dagverksamhet för person över 65 år – Under kvartalet är det åtta personer som inte fått sitt beslut om dagverksamhet verkställt inom tre månader. Av dessa åtta är det sex personer som senare under kvartalet fått sitt ärende verkställt, en person har beviljats en utökning av antalet dagar men ännu inte fått sitt beslut om utökning verkställt, en person har avslutat insatsen på egen begäran.

Växelvård – Av de fyra icke verkställda besluten har två personer avlidit under kvartalet och två har flyttat till vård- och omsorgsboende och är inte längre i behov av insatsen.

Hemtjänst – Ansökan är återtagen.

Trygghetslarm – Insatsen avslutades på egen begäran.

Boendestöd – Insatsen avslutades på egen begäran.

Christina Lindén
Enhetschef
VÄF Myndighet
Borås Stad

Karin Redberg
Handläggare
033 353583

Ekologiskt hållbart Borås - Handlingsplan 2024

Vård- och äldrenämndens beslut

Vård- och äldrenämnden beslutar att godkänna Ekologiskt hållbart Borås – Handlingsplan 2024 och översända densamma till Kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Borås Stads alla verksamheter ska arbeta för att minska Borås Stads negativa miljö- och klimatpåverkan från stadsutveckling, byggnation, transport, energiförbrukning och konsumtion samt öka organisationens positiva miljö- och klimateffekter.

Vård- och äldrenämndens handlingsplan omfattar alla verksamheter inom Vård- och äldrenämndens ansvarsområden.

En utmaning för äldreomsorgen är mängden avfall från dels mat, dels engångsartiklar. Det är även ett av Kommunfullmäktiges fokusområden som Vård- och äldreförvaltningen valt att prioritera. Därför har ett treårigt projekt inletts under 2022 för att tillsammans med Högskolan i Borås ta fram mätmetoder och arbetssätt i syfte att minska matsvinn och användningen av engångsartiklar.

Eftersom Vård- och äldrenämndens verksamheter släpper ut mycket koldioxid är en annan utmaning att minska beroendet av fossila drivmedel. Vård- och äldrenämnden ser positivt på att Borås kommuns Parkerings AB av Kommunstyrelsen fått en samordnande roll att tillsammans med andra aktörer driva utbyggnad och drift av elladdstolpar.

Handlingsplanen för ekologiskt hållbart Borås, rapporteras i verktyget Stratsys. I verktyget finns alla delar som ska rapporteras i hela Borås Stad, alltså även de delar som inte rör Vård- och äldrenämnden. Vård- och äldrenämndens handlingsplan innehåller bara de delar som rör nämnden. De delar som inte rör nämnden redovisas i en bilaga till denna handlingsplan.

Ärendet i sin helhet

Borås Stad ska vara drivande och ledande inom miljöområdet. Med det gemensamma miljö- och klimatarbetet vill Borås Stad skapa hälsosamma livsmiljöer, ett rikt växt- och djurliv, ökad biologisk mångfald, god klimatanpassningsförmåga och god livskvalitet för boråsarna. Borås Stads alla verksamheter ska arbeta för att minska Borås Stads negativa miljö- och

klimatpåverkan från stadsutveckling, byggnation, transport, energiförbrukning och konsumtion samt öka organisationens positiva miljö- och klimateffekter.

Vård- och äldrenämndens handlingsplan omfattar alla verksamheter inom Vård- och äldrenämndens ansvarsområden.

En utmaning för äldreomsorgen är mängden avfall från dels mat, dels engångsartiklar. Det är även ett av Kommunfullmäktiges fokusområden som Vård- och äldreförvaltningen valt att prioritera. Därför har ett treårigt projekt inletts under 2022 för att tillsammans med Högskolan i Borås ta fram mätmetoder och arbetssätt i syfte att minska matsvinn och användningen av engångsartiklar.

Eftersom Vård- och äldrenämndens verksamheter släpper ut mycket koldioxid, är en annan utmaning att minska beroendet av fossila drivmedel. Utsläppen är inte bara dåliga för miljön, utan genererar också den högsta klimatkompensationsavgiften. Vård- och äldrenämnden ser positivt på att Borås kommuns Parkerings AB av Kommunstyrelsen fått en samordnande roll att tillsammans med andra aktörer driva utbyggnad och drift av elladdstolpar. Elladdstolparna ska vara till för både tjänstefordon och allmänheten.

I syfte att underlätta för verksamheterna att klimatkompensera har nämnden utarbetat en intranätsida med information. Informationen handlar om bakgrunden till klimatavgiften, vad den går ut på och vilka aktiviteter som är godkända för att tillgodoräkna sig klimatkompensering, samt hur aktiviteterna konteras.

Vård- och äldrenämnden upplever svårigheter att mäta antalet anställda som genomgått miljöutbildning de senaste tre åren. Nämnden har cirka 2500 anställda och det är hög omsättning på medarbetare i verksamheterna. Det är också svårt att hålla ordning på när respektive medarbetare genomgick miljöutbildning. Nämnden efterfrågar därför en tillförlitlig mätmetod för detta ändamål.

Det miljöledningssystem som tidigare fanns, gällde endast förvaltningskontoret på Ramnåsgatan 1. Det arbetet gav inte tillräcklig effekt på Vård- och äldrenämndens miljöarbete. Vård- och äldrenämnden har istället valt att se över om ett internt miljöledningssystem kan vara ett alternativ som ger större effekt. Målsättningen är att någon typ av miljöledningssystem ska finnas senast den 31 december 2025.

Handlingsplanen för ekologiskt hållbart Borås, rapporteras i verktyget Stratsys. I verktyget finns alla delar som ska rapporteras i hela Borås Stad, alltså även de delar som inte rör Vård- och äldrenämnden. Vård- och äldrenämndens handlingsplan innehåller bara de delar som rör nämnden. De delar som inte rör nämnden redovisas i en bilaga till denna handlingsplan.

Beslutsunderlag

1. Ekologiskt hållbart Borås – Handlingsplan 2024
2. Bilaga till Ekologiskt hållbart Borås - Handlingsplan 2024

Samverkan

Samverkas vid FSG 2023-11-22

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen, ange diarienummer 2023-00296

Johan Wikander
Ordförande

Maria Jonsson
Förvaltningschef

BORÅS STAD

Ekologiskt hållbart Borås - Handlingsplan 2024

Vård- och äldrenämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning 3

2 Miljöprogram 3

2.1 Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 4

2.2 Miljöprogrammets kriterier 4

3 Energi- och klimatstrategi 5

3.1 Kommunernas klimatlöften för Västra Götaland 6

3.2 Fossilfri vägtrafik och ökat antal resor med gång, cykel och kollektivtrafik 6

3.3 Resurseffektiv konsumtion och produktion 7

4 Avfallsplan 7

4.1 Hushåll med maten 8

4.2 Konsumera hållbart 8

1 Inledning

Borås Stad ska vara drivande och ledande inom miljöområdet. Med Borås Stads gemensamma miljö- och klimatarbete vill Borås Stad skapa hälsosamma livsmiljöer, ett rikt växt- och djurliv, ökad biologisk mångfald, god klimatanpassningsförmåga och god livskvalitet för boråsarna. Borås Stads alla verksamheter ska arbeta för att minska Borås Stads negativa miljö- och klimatpåverkan från stadsutveckling, byggnation, transport, energiförbrukning och konsumtion samt öka organisationens positiva miljö- och klimateffekter.

Vård- och äldrenämndens handlingsplan omfattar alla verksamheter inom Vård- och äldrenämndens ansvarsområden.

En utmaning för äldreomsorgen, är mängden avfall från dels mat, dels engångsartiklar. Det är även ett av Kommunfullmäktiges fokusområden som Vård- och äldreförvaltningen valt att prioritera. Därför har ett treårigt projekt inletts under 2022 för att tillsammans med Högskolan i Borås ta fram mätmetoder och arbetssätt i syfte att minska matsvinn och användningen av engångsartiklar.

Eftersom Vård- och äldrenämndens verksamheter släpper ut mycket koldioxid är en annan utmaning att minska beroendet av fossila drivmedel. Utsläppen är inte bara dåliga för miljön, utan genererar också den högsta klimatkompensationsavgiften. Vård- och äldrenämnden ser positivt på att Borås kommuns Parkerings AB av Kommunstyrelsen fått en samordnande roll att tillsammans med andra aktörer driva utbyggnad och drift av elladdstolpar. Elladdstolparna ska vara till för både tjänstefordon och allmänheten.

I syfte att underlätta för verksamheterna att klimatkompensera har nämnden utarbetat en intranätsida med information. Informationen handlar om bakgrunden till klimatavgiften, vad den går ut på och vilka aktiviteter som är godkända för att tillgodoräkna sig klimatkompensering, samt hur aktiviteterna konteras.

Vård- och äldrenämnden upplever svårigheter att mäta antalet anställda som genomgått miljöutbildning de senaste tre åren. Nämnden har cirka 2500 anställda och det är hög omsättning på medarbetare i verksamheterna. Det är också svårt att hålla ordning på när respektive medarbetare genomgick miljöutbildning. Nämnden efterfrågar därför en tillförlitlig mätmetod för detta ändamål.

Det miljöledningssystem som tidigare fanns, gällde endast förvaltningskontoret på Ramnåsgatan 1. Det arbetet gav inte tillräcklig effekt på Vård- och äldrenämndens miljöarbete. Vård- och äldrenämnden har istället valt att se över om ett internt miljöledningssystem kan vara ett alternativ som ger större effekt. Målsättningen är att någon typ av miljöledningssystem ska finnas senast den 31 december 2025.

Ökningen av antalet insatser som utförs digitalt förväntas minska resor till och från brukare/patienter och därmed behov av fordon. Mål och indikatorer för detta kommer att arbetas fram i handlingsplanen för 2025.

Handlingsplanen för ekologiskt hållbart Borås, rapporteras i verktyget Stratsys. I verktyget finns alla delar som ska rapporteras i hela Borås Stad, alltså även de delar som inte rör Vård- och äldrenämnden. Vård- och äldrenämndens handlingsplan innehåller bara de delar som rör nämnden. De delar som inte rör nämnden redovisas i en bilaga till denna handlingsplan.

2 Miljöprogram

Miljöprogrammet beskriver ett övergripande arbetssätt som är en del i processen för att samla ihop stadens miljöarbete och samordna uppföljning av exempelvis Borås Stads energi- och klimatstrategi, avfallsplan och koldioxidbudget. En grundläggande del av miljöprogrammet är Borås Stads miljöpolicy som gäller alla verksamheter och allt arbete ska utgå från miljöpolicyns principer och krav. Miljöprogrammet ska fungera som en del i en övergripande plattform för att driva på och sätta ramarna för Borås Stads strategiska och systematiska arbete med den ekologiska hållbarhetsdimensionen.

Miljöprogrammet fastslår tre huvudområden för att nå ett miljömässigt hållbart Borås. Borås Stads verksamheter ska arbeta utifrån områdena **Hållbar natur**, **Hållbart samhälle** och **Hållbar konsumtion** och dess underliggande delområden.

2.1 Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland

I Västra Götaland arbetas det med 15 av de 16 nationella miljömålen. Miljömålet Storslagen fjällmiljö är det enda som inte är aktuellt för länet. Vi har dessutom regionala tilläggsmål i *Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland* som lyfter fram regionala särdrag och områden som kräver ytterligare insatser för tretton av miljömålen. Syftet med mål, delmål och regionala mål är att ge en tydlig struktur för det miljöarbete som Sverige bedriver lokalt, nationellt, inom EU och internationellt. Detta ska också ge struktur för en systematisk uppföljning av miljöpolitiken. Miljömålssystemet består av det övergripande Generationsmålet, de 16 miljömålen med preciseringar, samt etappmål och indikatorer. Mer om miljömål, miljömålssystem och *Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland* finns att läsa om på internet.

2.1.1 Livsmedel

Borås Stads alla verksamheter ska vid inköp verka för att öka andelen hållbart producerade livsmedel. Borås Stads alla verksamheter ska verka för att andelen ekologiska livsmedel ska motsvara nationella inköpsmål för ekologiska livsmedel.

2.1.1.1 BK5. Främja ekologisk livsmedelskonsumtion

Indikator	Utfall 2023
Andel ekologiska livsmedel ska öka	38

2.2 Miljöprogrammets kriterier

Gemensamma, grundläggande och obligatoriska kriterier för Borås Stads arbete med ekologiska hållbarhetsdimensionen.

2.2.1 Miljöutbildning

Samtliga anställda och förtroendevalda ska genomgå en miljöutbildning och uppdatera kunskapen vart 4:e år.

2.2.1.1 Samtliga anställda ska ha genomgått en miljöutbildning.

Indikator	Utfall 2023
Andel miljöutbildade anställda (%).	57,7

Åtgärd	Status	Startdatum	Slutdatum
Utreda behovet om målgruppsinriktad miljöutbildning, samt behov av tillförlitlig mätmetod för att veta hur många som genomgått miljöutbildning och när.	Ej påbörjad	2024-01-01	2024-12-31
Beskrivning Utreda behovet, kostnader och upplägg för olika målgrupper inom Vård- och äldrenämndens verksamhetsområden.			

2.2.1.2 Samtliga förtroendevalda ska ha genomgått en miljöutbildning.

Indikator	Utfall 2023
Andel miljöutbildade förtroendevalda (%).	40,9

2.2.2 Miljöledningssystem

Varje bolag och förvaltning ska ha ett certifierat miljöledningssystem eller uppfylla kriterierna för ett certifierat miljöledningssystem.

2.2.2.1 Miljöledningssystem

Indikator	Utfall 2023
Har förvaltningen eller bolaget ett certifierat miljöledningssystem eller uppfyller kriterierna för ett certifierat miljöledningssystem?	Nej

Åtgärd	Status	Startdatum	Slutdatum
Påbörja arbete med att ta fram ett miljöledningssystem.	Ej påbörjad	2024-01-01	2025-12-31

2.2.3 Utmaningar för Västra Götaland

Varje bolag och förvaltning som berörs ska arbeta efter åtaganden i Regionala åtgärdsprogrammet för miljömål,.

2.2.3.1 Utmaningar för Västra Götaland?

Indikator	Utfall 2023
Har verksamheten ansvar för något/några åtaganden inom Utmaningar för Västra Götaland?	Ja

2.2.4 Handlingsplaner och miljöberättelser.

Varje bolag och förvaltning ska ta fram handlingsplaner och miljöberättelser för att realisera Miljöprogrammet.

2.2.4.1 Handlingsplaner och miljöberättelser.

Indikator	Utfall 2023
Har handlingsplan och miljöberättelse tagits fram?	Ja

3 Energi- och klimatstrategi

Borås Stads energi- och klimatstrategi identifierar viktiga vägval inom klimatområdet i syfte att utveckla Borås som ett modernt och attraktivt samhälle i den allt snabbare globala omställningen. Alla nämnder och bolagsstyrelser inom Borås Stad ska arbeta för att integrera strategin i respektive budget och

verksamhet.

Energi- och klimatstrategin innefattar både arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser och arbetet med att förbereda samhället för effekterna av ett förändrat klimat. Strategin pekar ut de områden där det finns potential att nå bra resultat med stor effekt och det är utifrån dessa Borås Stads verksamheter ska arbeta:

- Fossilfri vägtrafik och ökat antal resor med gång, cykel och kollektivtrafik.
- Byggnation med låg klimatpåverkan
- Resurseffektiv konsumtion och produktion
- Resurseffektiv energianvändning och -försörjning
- Ökad lagring och upptag av koldioxid
- Integrering av klimatanpassning i kommunkoncernens verksamheter
- Klimatanpassning i den fysiska planeringen och befintlig bebyggelse
- Trygg och säker teknisk infrastruktur i ett förändrat klimat
- Robust och säker ledning i kris orsakat av klimatförändringar

Nämnder och styrelser förväntas kartlägga nuläget och beskriva var verksamheten har störst påverkan, samt besluta om lämpliga mål, indikatorer och åtgärder inom dessa områden.

3.1 Kommunernas klimatlöften för Västra Götaland

Kommunernas klimatlöften är en satsning inom kraftsamlingen *Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om* som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen Västra Götaland. Klimat 2030 tar fram ett antal åtgärder som varje kommun kan göra för att minska sin klimatpåverkan och bjuder sedan in kommunstyrelserna att anta ett eller flera av dessa löften. Mer om satsningen finns att läsa på klimat2030.se

Borås Stad har deltagit i satsningen 2021 och 2022. Nästa löftesomgång gäller 2024-2026 och Borås Stad deltar även denna gång. Uppföljning sker varje år och i slutet av 2026 görs en större utvärdering.

3.2 Fossilfri vägtrafik och ökat antal resor med gång, cykel och kollektivtrafik

Utsläppen från vägtrafik är den största lokala utsläppskällan i Borås och minskar för långsamt, trots att det finns beprövade lösningar och fattade beslut. Arbetet med att minska Borås Stads egna utsläpp från persontransporter, arbetsfordon och upphandlade transporter har hög prioritet. Borås Stad ska även skapa förutsättningar för privatpersoner och näringsliv att minska körsträckor, att skapa effektivare godstransporter, att kunna välja hållbara bränslen och el och att kunna välja gång, cykel och kollektivtrafik som transportsätt.

3.2.1 Våra nya personbilar körs på förnybar el, biogas eller vätgas

Indikator	**Utfall 2023**
Andel tjänstebilar som körs på fossilfritt bränsle som förnybar el, biogas eller vätgas ska öka (%)	89,3
Beskrivning Jämför antalet tjänstebilar som körs på fossilfritt bränsle som förnybar el, biogas eller vätgas med totala mängden tjänstebilar	

Indikator	Utfall 2023
Nämndens beskrivning Servicenämnden, som ansvarar för inköp av Vård- och äldrenämndens bilar, följer alltid riktlinjerna vid upphandlingar, i den mån som går. De flesta enheter inom Vård- och äldrenämnden har dock inte möjlighet att ladda elbilar vilket gör att elbilar inte kan upphandlas. Vissa enheter, till exempel Fristad kan inte tanka gas eftersom att det inte finns tankstationer för gas i Fristad.	

3.3 Resurseffektiv konsumtion och produktion

Inköp av resurskrävande varor, tjänster och mat står för en stor andel av boråsarnas individuella utsläpp och för Borås Stads klimatpåverkan. Arbetet med att minska dessa utsläpp går sakta och potentialen att agera med relativt enkla medel är stor. Borås Stads insatser ska fokusera på fem områden.

1) Inköp av varor, livsmedel och tjänster ska ske med ökad prioriteringen på minskad klimatpåverkan och hållbar resursanvändning, cirkulära användningsmodeller och minskad avfallsmängd. En ökad prioritering kräver en noggrann avvägning mot andra krav på kvalité och hållbarhet.

2) Öka arbetet med att sprida kunskap och inspiration och att skapa strukturella förutsättningar för invånarna att kunna konsumera mer hållbart och cirkulärt. Det hållbara valet ska vara självklart och lätt.

3) Stödja det lokala näringslivet i en klimatomställning genom att erbjuda bland annat rådgivning och samordning.

4) Stärka rollen som hållbar arbetsgivare genom att uppmuntra och underlätta för anställda att minska sitt klimatavtryck.

5) Utbilda barn och unga till klimatsmarta boråsare. Klimathänsyn och hållbar livsstil ska bli en självklar del av vardagen för nästa generation boråsare.

3.3.1 Vi gör klimatsmarta inköp

Indikator	Utfall 2023
Vård- och äldrenämnden framför sina önskemål och krav vid upphandlingar	Ja

3.3.2 Vi minskar klimatavtrycket från offentliga måltider och når mål

Indikator	Utfall 2023
Vård- och äldrenämnden når målet med att klimatpåverkan är maximalt 1,6 kg CO2e/kg inköpta livsmedel.	Nej
Nämndens beskrivning En del av enheterna når målet.	

4 Avfallsplan

Borås Stads avfallsplan ”Mot en cirkulär och hållbar framtid” berör flera olika delar av kommunens verksamheter, det lokala näringslivet samt kommuninvånarna. Avfallsplanen gäller 2021-2030 och är framtagen ihop med de andra kommunerna i Boråsregionen. Syftet med planen är att tillsammans förebygga att avfall uppstår, minska avfallets farlighet, minska negativ miljö- och klimatpåverkan och arbeta för en långsiktigt hållbar region.

Avfallsplanens målstruktur innefattar sex olika målområden, totalt 16 mål och ett antal tillhörande indikatorer. Många av Borås Stads verksamheter förväntas delta i genomförandet av planen och ska besluta om, samt följa upp, åtgärder inom de målområden som bedöms relevanta.

4.1 Hushåll med maten

Matsvinn är onödigt matavfall som hade kunnat ätas om det hanterats annorlunda. För varje minskad mängd matsvinn så har energianvändning, råvaruförbrukning och utsläpp vid produktion, transport och hantering av livsmedel minskat.

Även om det är hushållen som står för den största delen av matsvinnet så är även kommunens egna verksamheter en viktig del i detta arbete. Matsvinn inom kommunens verksamheter uppkommer både i köket vid lagring och tillagning, vid servering samt ute i matsalen. Förutom att jobba med rutiner rörande själva köket så har även andra saker, som schemaläggning av lunchtider inom skola eller portionsstorlekar inom äldreomsorgen, stor betydelse för mängden matsvinn.

Matavfall däremot, det vill säga oätliga delar av mat såsom skal och kärnor, ska vi samla in separat och nyttiggöra som en resurs till växtnäring och energiproduktion, till exempel biogas.

4.1.1 Matsvinnet ska minska i kommunens verksamheter till 2026 och 2030

Indikator	Utfall 2023
Matsvinn i gram per portion	
Beskrivning Beräkning sker enligt Livsmedelsverkets modell, "Nationell mätmetod för matsvinn i offentliga kök".	
Har nämnden tagit fram ett system för att mäta mat-avfall?	Nej

Åtgärd	Status	Startdatum	Slutdatum
Vård- och äldrenämnden ska ta fram ett system för att mäta mat-avfall.	Pågående	2023-01-01	2024-12-31
Vård- och äldrenämnden ska ta fram arbetsmetoder för att minska mat-avfallet	Pågående	2023-01-01	2025-12-31

4.2 Konsumera hållbart

För att inte äventyra kommande generationers behov måste vi se över vårt konsumtionsmönster. Allra störst effekt har undvikande av nyinköp. Om nyinköp ändå måste göras ska man sträva efter att köpa något återbrukat eller något där materialet kommer från ett cirkulärt flöde. Livslängd och hållbarhet på det som ska köpas in måste vara en tungt vägande faktor.

I kommunens verksamheter finns till exempel stor potential att se över behovet och minska konsumtionen av engångsartiklar. I de fall där det är möjligt kan engångsartiklar ersättas med flergångsartiklar.

Arbetskläder behövs i många av kommunens verksamheter. Genom att i första hand laga och reparera arbetskläder som fortfarande är i funktionsdugligt skick kan plaggets livslängd öka.

Både textil och elektronik är utpekat i den nationella avfallsplanen som avfallsströmmar viktiga att minimera. Gentemot våra invånare kan vi verka för ett förändrat konsumtionsmönster och samverka med lokala aktörer och näringslivet för att stimulera nya affärsmodeller där hyra, byta, låna och uppdatera produkter är i fokus.

4.2.1 Vi möjliggör cirkulära arbetskläder och livslängden på arbetskläder i kommunens verksamheter ska öka

Indikator	Utfall 2023
Mängd inköpta arbetskläder per anställd	16
Beskrivning Metod för mätning är inte helt klar, ska arbetas fram.	
Nämndens beskrivning Vård- och äldrenämnden har en ny leverantör för tvättservice av arbetskläder. I uppstarten med den nya leverantören har det krävts ett särskilt stort inköp av kläder för att skicka iväg tvätt och samtidigt ha tillräckligt många rena ombyten.	

4.2.2 Konsumtionen av engångsprodukter av engångsartiklar i kommunens verksamheter ska minska jämfört med år 2022

Indikator	Utfall 2023
Antal inköpta engångsartiklar per år i kommunens verksamheter	
Beskrivning Med engångsprodukter avses produkter som är avsedda att användas vid ett tillfälle för att sedan kasseras, exempelvis engångshandskar, förkläden, pappershanddukar och engångsmuggar. Beräkning sker enligt modell som Borås Stad själv arbetat fram. Metod för mätning är inte helt klar, ska arbetas fram.	

4.2.3 Vård- och äldrenämnden ska minska avfallet och ersätta engångsmaterial så långt det går med hänsyn till patientsäkerhet och hygienföreskrifter.

Indikator	Utfall 2023
Har nämnden tagit fram ett system för att mäta engångsartiklar?	Nej

Åtgärd	Status	Startdatum	Slutdatum
Vård- och äldrenämnden ska ta fram ett system för att mäta användande av engångsartiklar.	Pågående	2023-01-01	2024-12-31
Vård- och äldrenämnden ska ta fram arbetsmetoder för att minska användandet av engångsartiklar.	Pågående	2023-01-01	2025-12-31

BORÅS STAD

Ekologiskt hållbart Borås - Handlingsplan 2024

Vård- och äldrenämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning 3

2 Miljöprogram 3

2.1 Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 4

2.2 Hållbar natur 4

2.3 Hållbart samhälle 5

2.4 Hållbar konsumtion 5

2.5 Miljöprogrammets kriterier 6

3 Energi- och klimatstrategi 8

3.1 Kommunernas klimatlöften för Västra Götaland 8

3.2 Fossilfri vägtrafik och ökat antal resor med gång, cykel och kollektivtrafik 8

3.3 Byggnation med låg klimatpåverkan 9

3.4 Resurseffektiv konsumtion och produktion 9

3.5 Resurseffektiv energianvändning och -försörjning 10

3.6 Ökad lagring och upptag av koldioxid 10

3.7 Integrering av klimatanpassning i kommunkoncernens verksamheter 10

3.8 Klimatanpassning i den fysiska planeringen och befintlig bebyggelse 10

3.9 Trygg och säker teknisk infrastruktur i ett förändrat klimat 10

3.10 Robust och säker ledning i kris orsakat av klimatförändringar 11

4 Avfallsplan 11

4.1 Hushåll med maten 11

4.2 Konsumera hållbart 12

1 Inledning

Borås Stad ska vara drivande och ledande inom miljöområdet. Med Borås Stads gemensamma miljö- och klimatarbete vill Borås Stad skapa hälsosamma livsmiljöer, ett rikt växt- och djurliv, ökad biologisk mångfald, god klimatanpassningsförmåga och god livskvalitet för boråsarna. Borås Stads alla verksamheter ska arbeta för att minska Borås Stads negativa miljö- och klimatpåverkan från stadsutveckling, byggnation, transport, energiförbrukning och konsumtion samt öka organisationens positiva miljö- och klimateffekter.

Vård- och äldrenämndens handlingsplan omfattar alla verksamheter inom Vård- och äldrenämndens ansvarsområden.

En utmaning för äldreomsorgen, är mängden avfall från dels mat, dels engångsartiklar. Det är även ett av Kommunfullmäktiges fokusområden som Vård- och äldreförvaltningen valt att prioritera. Därför har ett treårigt projekt inletts under 2022 för att tillsammans med Högskolan i Borås ta fram mätmetoder och arbetssätt i syfte att minska matsvinn och användningen av engångsartiklar.

Eftersom Vård- och äldrenämndens verksamheter släpper ut mycket koldioxid är en annan utmaning att minska beroendet av fossila drivmedel. Utsläppen är inte bara dåliga för miljön, utan genererar också den högsta klimatkompensationsavgiften. Vård- och äldrenämnden ser positivt på att Borås kommuns Parkerings AB av Kommunstyrelsen fått en samordnande roll att tillsammans med andra aktörer driva utbyggnad och drift av elladdstolpar. Elladdstolparna ska vara till för både tjänstefordon och allmänheten.

I syfte att underlätta för verksamheterna att klimatkompensera har nämnden utarbetat en intranätsida med information. Informationen handlar om bakgrunden till klimatavgiften, vad den går ut på och vilka aktiviteter som är godkända för att tillgodoräkna sig klimatkompensering, samt hur aktiviteterna konteras.

Vård- och äldrenämnden upplever svårigheter att mäta antalet anställda som genomgått miljöutbildning de senaste tre åren. Nämnden har cirka 2500 anställda och det är hög omsättning på medarbetare i verksamheterna. Det är också svårt att hålla ordning på när respektive medarbetare genomgick miljöutbildning. Nämnden efterfrågar därför en tillförlitlig mätmetod för detta ändamål.

Det miljöledningssystem som tidigare fanns, gällde endast förvaltningskontoret på Ramnåsgatan 1. Det arbetet gav inte tillräcklig effekt på Vård- och äldrenämndens miljöarbete. Vård- och äldrenämnden har istället valt att se över om ett internt miljöledningssystem kan vara ett alternativ som ger större effekt. Målsättningen är att någon typ av miljöledningssystem ska finnas senast den 31 december 2025.

Ökningen av antalet insatser som utförs digitalt förväntas minska resor till och från brukare/patienter och därmed behov av fordon. Mål och indikatorer för detta kommer att arbetas fram i handlingsplanen för 2025.

Handlingsplanen för ekologiskt hållbart Borås, rapporteras i verktyget Stratsys. I verktyget finns alla delar som ska rapporteras i hela Borås Stad, alltså även de delar som inte rör Vård- och äldrenämnden. Vård- och äldrenämndens handlingsplan innehåller bara de delar som rör nämnden. De delar som inte rör nämnden redovisas i en bilaga till denna handlingsplan.

2 Miljöprogram

Miljöprogrammet beskriver ett övergripande arbetssätt som är en del i processen för att samla ihop stadens miljöarbete och samordna uppföljning av exempelvis Borås Stads energi- och klimatstrategi, avfallsplan och koldioxidbudget. En grundläggande del av miljöprogrammet är Borås Stads miljöpolicy som gäller alla verksamheter och allt arbete ska utgå från miljöpolicyns principer och krav. Miljöprogrammet ska fungera som en del i en övergripande plattform för att driva på och sätta ramarna för Borås Stads strategiska och systematiska arbete med den ekologiska hållbarhetsdimensionen.

Miljöprogrammet fastslår tre huvudområden för att nå ett miljömässigt hållbart Borås. Borås Stads verksamheter ska arbeta utifrån områdena **Hållbar natur**, **Hållbart samhälle** och **Hållbar konsumtion** och dess underliggande delområden.

2.1 Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland

I Västra Götaland arbetas det med 15 av de 16 nationella miljömålen. Miljömålet Storslagen fjällmiljö är det enda som inte är aktuellt för länet. Vi har dessutom regionala tilläggsmål i *Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland* som lyfter fram regionala särdrag och områden som kräver ytterligare insatser för tretton av miljömålen. Syftet med mål, delmål och regionala mål är att ge en tydlig struktur för det miljöarbete som Sverige bedriver lokalt, nationellt, inom EU och internationellt. Detta ska också ge struktur för en systematisk uppföljning av miljöpolitiken. Miljömålssystemet består av det övergripande Generationsmålet, de 16 miljömålen med preciseringar, samt etappmål och indikatorer. Mer om miljömål, miljömålssystem och *Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland* finns att läsa om på internet.

2.2 Hållbar natur

Borås Stads gemensamma natur är en viktig del i att klara framtida utmaningar på miljöområdet. Borås Stad ska arbeta utifrån globala hållbarhetsmål inom Agenda 2030, nationella miljömål och antagna regionala miljömål.

2.2.1 Biologisk mångfald

Borås Stad ska arbeta för att öka den biologiska mångfalden och skapa ett rikt växt- och djurliv. Borås Stad ska vara ett föredöme genom att sköta och nyttja markinnehavet på ett sätt som skapar hälsosamma livsmiljöer för djur och växter. Borås Stad ska även arbeta för att minska negativa effekter av invasiva arter. Skyddsvärda arter, naturtyper och naturområden ska skyddas, utvecklas eller nyskapas.

2.2.2 Miljöövervakning

Arter, föroreningar, värdefulla naturtyper och naturområden inom kommunen ska kartläggas och dokumenteras.

2.2.3 Blågrön infrastruktur

Vid planering av bebyggelse och infrastruktur ska sammanhängande rekreationsstråk och ekologiska spridningskorridorer säkerställas. Borås Stad ska bibehålla eller förstärka befintliga gröna och blå stråk.

2.2.4 Levande sjöar och vattendrag

Borås Stad ska minska de miljömässigt negativa belastningarna på sjöar och vattendrag och arbeta för att skapa god kemisk och ekologisk status. Det ska fortsatt vara god nåbarhet för människor och djur till sjöar och vattendrag.

2.2.5 Kompensationsåtgärder

Negativa konsekvenser på skyddsvärda arter eller gröna, blå och kulturella miljöer och strukturer som uppkommer av exploatering ska kompenseras.

2.2.6 Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster ska kartläggas, dokumenteras, skyddas, utvecklas eller nyskapas. Goda miljöförhållanden ska skapas genom multifunktionella lösningar där offentliga platser fyller flera olika funktioner. Fungerande ekosystemtjänster ska vara en målsättning och en indikator för att uppnå balans i ekosystem och bebyggda miljöer.

2.2.7 Kommunikation

Berörda verksamheter ska bidra till ökad kunskap om hållbar natur genom kommunikation och rådgivning såväl internt som externt.

2.3 Hållbart samhälle

Borås Stad ska bidra till att skapa ett hållbart samhälle genom att arbeta för en god samhällsplanering. Samhällets utformning ska ge en ökad motståndskraft mot pågående och kommande miljöutmaningar.

2.3.1 Ren luft, mark och vatten

Borås Stad ska minska risken för negativ påverkan från miljögifter och föroreningar i luft, mark och vatten från exempelvis verksamheter, trafik, markradon och förorenad mark, ljusföroreningar samt kartlägga exempelvis buller, vattenstatus, förorenad mark, ljusföroreningar och grönområden.

2.3.2 Mindre buller

Borås Stad ska minska negativa effekter av buller genom att använda lösningar som genom sin utformning och sitt material har en skyddande funktion samt ger positiva miljöeffekter. Borås Stad ska värna bullerfria, så kallade tysta områden.

2.3.3 Hållbar fysisk planering och bebyggelse

Vid planering av bebyggelse, infrastruktur och grönområden ska Borås Stad arbeta för att säkerställa en god och hälsosam livsmiljö för natur, djur och människor.

2.3.4 Hushållning av resurser

Borås Stad ska ha en långsiktigt god hushållning med mark- och vattenområden. Det kan exempelvis handla om att värna jordbruksmark, att värna opåverkade och ekologiskt känsliga mark- och vattenområden från exploatering samt att återskapa våtmarker.

2.3.5 Kommunikation

Berörda verksamheter ska inspirera till förändrade beteendemönster och öka kunskapen om hållbara samhällen genom kommunikation och rådgivning såväl internt som externt.

2.4 Hållbar konsumtion

Varor och tjänster påverkar vår miljö under hela livscykeln genom tillverkning, användning, underhåll, återbruk, återvinning, avfallshantering och transporter i alla led

2.4.1 Giftfri upphandling

Borås Stad ska vid nyinköp och upphandling välja produkter med lägsta möjliga innehåll av skadliga ämnen.. Att minska och fasa ut mängden skadliga och miljöfarliga ämnen inom våra verksamheter ska prioriteras utifrån SIN-listan.

SIN List är en databas med ämnen som enligt miljöorganisationen ChemSec uppfyller kriterierna för att vara särskilt farliga, så kallade SVHC-ämnen, enligt Reach, men som ännu inte har tagits upp av lagstiftningen. SIN List kan användas som en vägledning för de som vill gå före lagstiftningen och fasa ut farliga ämnen.

2.4.2 Livsmedel

Borås Stads alla verksamheter ska vid inköp verka för att öka andelen hållbart producerade livsmedel. Borås Stads alla verksamheter ska verka för att andelen ekologiska livsmedel ska motsvara nationella inköpsmål för ekologiska livsmedel.

2.4.2.1 BK5. Främja ekologisk livsmedelskonsumtion

Indikator	Utfall 2023
Andel ekologiska livsmedel ska öka	38

2.4.3 Cirkulära flöden

Borås Stad ska vid nyinköp eller inköp av återbrukade produkter, prioritera produkter där materialet kommer från ett cirkulärt flöde. Livslängd och möjlighet till reparation ska vara tungt vägande faktorer i upphandling av varor. Engångsartiklar ska ersättas med flergångsartiklar där det är möjligt.

2.4.4 Kommunikation

Berörda verksamheter ska inspirera till förändrade beteendemönster och öka kunskapen om hållbar konsumtion genom kommunikation och rådgivning såväl internt som externt.

2.5 Miljöprogrammets kriterier

Gemensamma, grundläggande och obligatoriska kriterier för Borås Stads arbete med ekologiska hållbarhetsdimensionen.

2.5.1 Miljöutbildning

Samtliga anställda och förtroendevalda ska genomgå en miljöutbildning och uppdatera kunskapen vart 4:e år.

2.5.1.1 Samtliga anställda ska ha genomgått en miljöutbildning.

Indikator	Utfall 2023
Andel miljöutbildade anställda (%).	57,7

Åtgärd	Status	Startdatum	Slutdatum
Utreda behovet om målgruppsinriktad miljöutbildning, samt behov av tillförlitlig mätmetod för att veta hur många som genomgått miljöutbildning och när.	Ej påbörjad	2024-01-01	2024-12-31
Beskrivning Utreda behovet, kostnader och upplägg för olika målgrupper inom Vård- och äldrenämndens verksamhetsområden.			

2.5.1.2 Samtliga förtroendevalda ska ha genomgått en miljöutbildning.

Indikator	Utfall 2023
Andel miljöutbildade förtroendevalda (%).	40,9

2.5.2 Miljöledningssystem

Varje bolag och förvaltning ska ha ett certifierat miljöledningssystem eller uppfylla kriterierna för ett certifierat miljöledningssystem.

2.5.2.1 Miljöledningssystem

Indikator	Utfall 2023
Har förvaltningen eller bolaget ett certifierat miljöledningssystem eller uppfyller kriterierna för ett certifierat miljöledningssystem?	Nej

Åtgärd	Status	Startdatum	Slutdatum
Påbörja arbete med att ta fram ett miljöledningssystem.	Ej påbörjad	2024-01-01	2025-12-31

2.5.3 Utmaningar för Västra Götaland

Varje bolag och förvaltning som berörs ska arbeta efter åtaganden i Regionala åtgärdsprogrammet för miljömål,.

2.5.3.1 Utmaningar för Västra Götaland?

Indikator	Utfall 2023
Har verksamheten ansvar för något/några åtaganden inom Utmaningar för Västra Götaland?	Ja

2.5.4 Handlingsplaner och miljöberättelser.

Varje bolag och förvaltning ska ta fram handlingsplaner och miljöberättelser för att realisera Miljöprogrammet.

2.5.4.1 Handlingsplaner och miljöberättelser.

Indikator	Utfall 2023
Har handlingsplan och miljöberättelse tagits fram?	Ja

3 Energi- och klimatstrategi

Borås Stads energi- och klimatstrategi identifierar viktiga vägval inom klimatområdet i syfte att utveckla Borås som ett modernt och attraktivt samhälle i den allt snabbare globala omställningen. Alla nämnder och bolagsstyrelser inom Borås Stad ska arbeta för att integrera strategin i respektive budget och verksamhet.

Energi- och klimatstrategin innefattar både arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser och arbetet med att förbereda samhället för effekterna av ett förändrat klimat. Strategin pekar ut de områden där det finns potential att nå bra resultat med stor effekt och det är utifrån dessa Borås Stads verksamheter ska arbeta:

- Fossilfri vägtrafik och ökat antal resor med gång, cykel och kollektivtrafik.
- Byggnation med låg klimatpåverkan
- Resurseffektiv konsumtion och produktion
- Resurseffektiv energianvändning och -försörjning
- Ökad lagring och upptag av koldioxid
- Integrering av klimatanpassning i kommunkoncernens verksamheter
- Klimatanpassning i den fysiska planeringen och befintlig bebyggelse
- Trygg och säker teknisk infrastruktur i ett förändrat klimat
- Robust och säker ledning i kris orsakat av klimatförändringar

Nämnder och styrelser förväntas kartlägga nuläget och beskriva var verksamheten har störst påverkan, samt besluta om lämpliga mål, indikatorer och åtgärder inom dessa områden.

3.1 Kommunernas klimatlöften för Västra Götaland

Kommunernas klimatlöften är en satsning inom kraftsamlingen *Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om* som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen Västra Götaland. Klimat 2030 tar fram ett antal åtgärder som varje kommun kan göra för att minska sin klimatpåverkan och bjuder sedan in kommunstyrelserna att anta ett eller flera av dessa löften. Mer om satsningen finns att läsa på klimat2030.se

Borås Stad har deltagit i satsningen 2021 och 2022. Nästa löftesomgång gäller 2024-2026 och Borås Stad deltar även denna gång. Uppföljning sker varje år och i slutet av 2026 görs en större utvärdering.

3.2 Fossilfri vägtrafik och ökat antal resor med gång, cykel och kollektivtrafik

Utsläppen från vägtrafik är den största lokala utsläppskällan i Borås och minskar för långsamt, trots att det finns beprövade lösningar och fattade beslut. Arbetet med att minska Borås Stads egna utsläpp från persontransporter, arbetsfordon och upphandlade transporter har hög prioritet. Borås Stad ska även skapa förutsättningar för privatpersoner och näringsliv att minska körsträckor, att skapa effektivare godstransporter, att kunna välja hållbara bränslen och el och att kunna välja gång, cykel och kollektivtrafik som transportsätt.

3.2.1 Våra nya personbilar körs på förnybar el, biogas eller vätgas

Indikator	Utfall 2023
Andel tjänstebilar som körs på fossilfritt bränsle som förnybar el, biogas eller vätgas ska öka (%)	89,3
Beskrivning Jämför antalet tjänstebilar som körs på fossilfritt bränsle som förnybar el, biogas eller vätgas med totala mängden tjänstebilar	
Nämndens beskrivning Servicenämnden, som ansvarar för inköp av Vård- och äldrenämndens bilar, följer alltid riktlinjerna vid upphandlingar, i den mån som går. De flesta enheter inom Vård- och äldrenämnden har dock inte möjlighet att ladda elbilar vilket gör att elbilar inte kan upphandlas. Vissa enheter, till exempel Fristad kan inte tanka gas eftersom att det inte finns tankstationer för gas i Fristad.	

3.3 Byggnation med låg klimatpåverkan

Byggmaterial såsom traditionell betong, asfalt och stål samt byggprocesser är områden som orsakar stora utsläpp. Utsläppen mäts och åtgärdas för närvarande inte i någon större omfattning. Borås Stad ska bli bättre på att välja och beställa byggentreprenader, byggmaterial och byggprocesser som är optimerade utifrån ett livscykelperspektiv. Byggnationen ska orsaka låga utsläpp under byggskedet, kräva låg energianvändning under drift och leda till ökad möjlighet till återbruk och återvinning vid rivning.

3.4 Resurseffektiv konsumtion och produktion

Inköp av resurskrävande varor, tjänster och mat står för en stor andel av boråsarnas individuella utsläpp och för Borås Stads klimatpåverkan. Arbetet med att minska dessa utsläpp går sakta och potentialen att agera med relativt enkla medel är stor. Borås Stads insatser ska fokusera på fem områden.

1) Inköp av varor, livsmedel och tjänster ska ske med ökad prioriteringen på minskad klimatpåverkan och hållbar resursanvändning, cirkulära användningsmodeller och minskad avfallsmängd. En ökad prioritering kräver en noggrann avvägning mot andra krav på kvalité och hållbarhet.

2) Öka arbetet med att sprida kunskap och inspiration och att skapa strukturella förutsättningar för invånarna att kunna konsumera mer hållbart och cirkulärt. Det hållbara valet ska vara självklart och lätt.

3) Stödja det lokala näringslivet i en klimatomställning genom att erbjuda bland annat rådgivning och samordning.

4) Stärka rollen som hållbar arbetsgivare genom att uppmuntra och underlätta för anställda att minska sitt klimatavtryck.

5) Utbilda barn och unga till klimatsmarta boråsare. Klimathänsyn och hållbar livsstil ska bli en självklar del av vardagen för nästa generation boråsare.

3.4.1 Vi gör klimatsmarta inköp

Indikator	Utfall 2023
Vård- och äldrenämnden framför sina önskemål och krav vid upphandlingar	Ja

3.4.2 Vi minskar klimatavtrycket från offentliga måltider och når mål

Indikator	Utfall 2023
Vård- och äldrenämnden når målet med att klimatpåverkan är maximalt 1,6 kg CO2e/kg inköpta livsmedel.	Nej
Nämndens beskrivning En del av enheterna når målet.	

3.5 Resurseffektiv energianvändning och -försörjning

När fossil olja som basbränsle i uppvärmningssystemen fasats ut, behöver de positiva satsningarna på fjärrvärme och kraftvärmeproduktion fortsätta samtidigt som det väntar nya utmaningar. Borås Stad måste minska effekttoppar i användningen av värme och el som ofta innebär beroende av fossil energi. För att gynna en ökad produktion av hållbar el med lokal användning behöver kommunkoncernen Borås Stad undersöka möjligheter att lagra energi över kort och lång tid. Utöver dessa två utmaningar behöver vi också fokusera på hushållning med energi. Även hållbara, förnybara bränslen och solceller har en miljö- och klimatpåverkan, därför är en minskad energi- och resursanvändning alltid prioriterad.

3.6 Ökad lagring och upptag av koldioxid

Det räcker inte att minska utsläppen, utan kommunkoncernen måste även se över möjligheterna att skapa så kallade negativa utsläpp, det vill säga upptag av koldioxid. Mark och skog som Borås Stad äger och förvaltar har potential att ta upp mer koldioxid. Genom ökat kunskapsutbyte mellan Borås Stad och andra aktörer kan alla parter utveckla sitt arbete med att optimera markanvändning och skogsbruk ur ett klimatperspektiv. Även tekniska åtgärder för att binda och lagra koldioxid ska undersökas och implementeras.

3.7 Integrering av klimatanpassning i kommunkoncernens verksamheter

Borås Stad behöver integrera anpassningen i kommunkoncernens berörda verksamheter. Den kommunövergripande samordningen som berör klimatanpassningen ska fortsätta utvecklas med strukturell kunskapsfördelning och förankring i kommunkoncernen.

3.8 Klimatanpassning i den fysiska planeringen och befintlig bebyggelse

Borås Stad ska genom fysisk planering öka samhällets förmåga att hantera klimatets förändringar. Kommunkoncernen ska utveckla kommunkoncernens fastighetsbestånd, både nya och befintliga bostäder och arbetsplatser, för att hantera ett varmare och blötare klimat. Borås Stad ska aktivt bidra till att det privata fastighetsbeståndet blir klimatanpassat.

3.9 Trygg och säker teknisk infrastruktur i ett förändrat klimat

I ett förändrat klimat kommer Borås Stads infrastruktur utmanas. Funktionen av anläggningar och strukturer som säkrar grundläggande funktioner i samhälle behöver säkerställas så att de fungerar oavsett väder och klimat.

3.10 Robust och säker ledning i kris orsakat av klimatförändringar

Borås Stad är den samlande kraften i kommunen för att hantera krissituationer, även i ett förändrat klimat. I kommunens risk- och sårbarhetsanalys ska aspekter för klimatanpassning tas med för att analysera hur samhället kan skyddas vid extrema väderhändelser.

4 Avfallsplan

Borås Stads avfallsplan ”Mot en cirkulär och hållbar framtid” berör flera olika delar av kommunens verksamheter, det lokala näringslivet samt kommuninvånarna. Avfallsplanen gäller 2021-2030 och är framtagen ihop med de andra kommunerna i Boråsregionen. Syftet med planen är att tillsammans förebygga att avfall uppstår, minska avfallets farlighet, minska negativ miljö- och klimatpåverkan och arbeta för en långsiktigt hållbar region.

Avfallsplanens målstruktur innefattar sex olika målområden, totalt 16 mål och ett antal tillhörande indikatorer. Många av Borås Stads verksamheter förväntas delta i genomförandet av planen och ska besluta om, samt följa upp, åtgärder inom de målområden som bedöms relevanta.

4.1 Hushåll med maten

Matsvinn är onödigt matavfall som hade kunnat ätas om det hanterats annorlunda. För varje minskad mängd matsvinn så har energianvändning, råvaruförbrukning och utsläpp vid produktion, transport och hantering av livsmedel minskat.

Även om det är hushållen som står för den största delen av matsvinnet så är även kommunens egna verksamheter en viktig del i detta arbete. Matsvinn inom kommunens verksamheter uppkommer både i köket vid lagring och tillagning, vid servering samt ute i matsalen. Förutom att jobba med rutiner rörande själva köket så har även andra saker, som schemaläggning av lunchtider inom skola eller portionsstorlekar inom äldreomsorgen, stor betydelse för mängden matsvinn.

Matavfall däremot, det vill säga oätliga delar av mat såsom skal och kärnor, ska vi samla in separat och nyttiggöra som en resurs till växtnäring och energiproduktion, till exempel biogas.

4.1.1 Matsvinnet ska minska i kommunens verksamheter till 2026 och 2030

Indikator	Utfall 2023
Matsvinn i gram per portion	
Beskrivning Beräkning sker enligt Livsmedelsverkets modell, "Nationell mätmetod för matsvinn i offentliga kök".	
Har nämnden tagit fram ett system för att mäta mat-avfall?	Nej

Åtgärd	Status	Startdatum	Slutdatum
Vård- och äldrenämnden ska ta fram ett system för att mäta mat-avfall.	Pågående	2023-01-01	2024-12-31
Vård- och äldrenämnden ska ta fram arbetsmetoder för att minska mat-avfallet	Pågående	2023-01-01	2025-12-31

4.2 Konsumera hållbart

För att inte äventyra kommande generationers behov måste vi se över vårt konsumtionsmönster. Allra störst effekt har undvikande av nyinköp. Om nyinköp ändå måste göras ska man sträva efter att köpa något återbrukat eller något där materialet kommer från ett cirkulärt flöde. Livslängd och hållbarhet på det som ska köpas in måste vara en tungt vägande faktor.

I kommunens verksamheter finns till exempel stor potential att se över behovet och minska konsumtionen av engångsartiklar. I de fall där det är möjligt kan engångsartiklar ersättas med flergångsartiklar.

Arbetskläder behövs i många av kommunens verksamheter. Genom att i första hand laga och reparera arbetskläder som fortfarande är i funktionsdugligt skick kan plaggets livslängd öka.

Både textil och elektronik är utpekat i den nationella avfallsplanen som avfallsströmmar viktiga att minimera. Gentemot våra invånare kan vi verka för ett förändrat konsumtionsmönster och samverka med lokala aktörer och näringslivet för att stimulera nya affärsmodeller där hyra, byta, låna och uppdatera produkter är i fokus.

4.2.1 Vi möjliggör cirkulära arbetskläder och livslängden på arbetskläder i kommunens verksamheter ska öka

Indikator	**Utfall 2023**
Mängd inköpta arbetskläder per anställd	16
Beskrivning Metod för mätning är inte helt klar, ska arbetas fram.	
Nämndens beskrivning Vård- och äldrenämnden har en ny leverantör för tvättservice av arbetskläder. I uppstarten med den nya leverantören har det krävts ett särskilt stort inköp av kläder för att skicka iväg tvätt och samtidigt ha tillräckligt många rena ombyten.	

4.2.2 Konsumtionen av engångsprodukter av engångsartiklar i kommunens verksamheter ska minska jämfört med år 2022

Indikator	**Utfall 2023**
Antal inköpta engångsartiklar per år i kommunens verksamheter	
Beskrivning Med engångsprodukter avses produkter som är avsedda att användas vid ett tillfälle för att sedan kasseras, exempelvis engångshandskar, förkläden, pappershanddukar och engångsmuggar. Beräkning sker enligt modell som Borås Stad själv arbetat fram. Metod för mätning är inte helt klar, ska arbetas fram.	

4.2.3 Vård- och äldrenämnden ska minska avfallet och ersätta engångsmaterial så långt det går med hänsyn till patientsäkerhet och hygienföreskrifter.

Indikator	**Utfall 2023**
Har nämnden tagit fram ett system för att mäta engångsartiklar?	Nej

Åtgärd	Status	Startdatum	Slutdatum
Vård- och äldrenämnden ska ta fram ett system för att mäta användande av engångsartiklar.	Pågående	2023-01-01	2024-12-31
Vård- och äldrenämnden ska ta fram arbetsmetoder för att minska användandet av engångsartiklar.	Pågående	2023-01-01	2025-12-31

Malin Huttu
Handläggare
033 353666

Sammanträdestider 2024

Vård- och äldrenämndens beslut

Vård- och äldrenämnden beslutar att fastställa sammanträdestider för 2024 samt att annonser med uppgifter om tid och plats ska införas i Borås Tidning inför varje nämndsammanträde.

Ärendet i sin helhet

Varje nämndsammanträde inleds med ett förmöte med start klockan 16:00. Vård- och äldrenämndens öppna sammanträden börjar klockan 18:00 och inleds med allmänhetens frågestund. Nämndsammanträdena äger rum i Sessionssalen på Vård- och äldreförvaltningen (Ramnåsgatan 1).

Förslaget om sammanträdestider har behandlats på ett presidiemöte under hösten 2023, där nämndens presidium godkände att förslaget togs vidare för beslut av nämnden.

Datum för sammanträden 2024:
23 januari

26 februari

26 mars

22 april

20 maj

11 juni

27 augusti

17 september

29 oktober

26 november

17 december.

Samverkan

Informeras vid FSG 2023-11-22

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Johan Wikander
Ordförande

Maria Jonsson
Förvaltningschef

Malin Huttu
Handläggare
033 353666

Mottagande av bidrag från Sparbanksstiftelsen Sjuhärad till dagverksamhet Rundeln

Vård- och äldrenämndens beslut

Vård- och äldrenämnden beslutar att tacksamt ta emot ansökt bidrag från Sparbanksstiftelsen Sjuhärad om 5000 kr.

Ärendet i sin helhet

Sparbanksstiftelsen Sjuhärad är majoritetsägare till Sparbanken Sjuhärad AB och stiftelsens främsta uppgift är att främja sparsamhet genom att bevara och utveckla sparbanksrörelsernas idéer och värderingar samt att stärka bankens konkurrenskraft på marknaden. Varje år återinvesterar stiftelsen delar av vinstmedlen från aktieinnehavet till projekt inom forskning, utbildning, näringsliv samt kultur och idrott i stiftelsen verksamhetsområde: Bollebygds, Marks och Svenljunga kommuner samt Borås Stad. Sparbanksstiftelsen har som mål att främja Sjuhäradsbygden och bidra till att den ska bli en attraktivare plats att leva och bo i.

Dagverksamhet Rundeln har blivit beviljad ett bidrag om 5000 kr efter en ansökan av en anhörig till en av verksamhetens deltagare. Bidraget överlämnas genom en check där tillfället för överlämnande fotograferas.

Vård- och äldrenämnden beslutar att tacksamt ta emot det ansökta bidraget om 5000 kr till dagverksamhet Rundeln.

Samverkan

Informeras vid FSG 2023-11-22

Beslutet expedieras till

1. Verksamhetschef förebyggande, korttid och larm, Ann-Christin Efraimsson

Johan Wikander
Ordförande

Maria Jonsson
Förvaltningschef

Malin Huttu
Handläggare
033 353666

Anmälningsärenden 2023-11-28

Vård- och äldrenämndens beslut

Redovisade anmälningsärenden läggs till handlingarna.

Anmälningsärenden

1. Protokoll FSG 2023-10-18
2. Lokalt pensionärsråd Vård- och äldrenämnden protokoll 2023-09-06
3. Rapport från verksamhetsgranskning Söderkullagatan
   Dnr 2023-00321
4. Föreläggande vid vite om att lämna rätt information om allergener & Kontrollrapport 2023-11-19
   Dnr 2023-00298

Johan Wikander
Ordförande

Maria Jonsson
Förvaltningschef

Malin Huttu
Handläggare
033 353666

Delegationsbeslut 2023-11-28

Vård- och äldrenämndens beslut

Redovisade delegationsbeslut läggs till handlingarna.

Delegationsbeslut

1. Delegationslista Myndighet
2. Delegationslista Myndighet under 65 år
3. Delegationslista Bostadsanpassning
4. Delegationslista HR
5. Ordförandebeslut: Beslut att avbryta upphandling Trygghetssystem inklusive larmcentral 2023-00087IN
   Dnr 2023-00330
6. Beslut förhyrning av lokaler Ramnåsgatan 1
   Dnr 2023-00270
7. Delegationsbeslut: Omdaning av inriktning av verksamhet inom vård- och omsorgsboende Våglängdsgatan 153, E
   Dnr 2023-00307
8. Tilldelningsbeslut: säkra videomöten
   Dnr 2023-00333
9. Delegationsbeslut avslag begäran om allmän handling
   Dnr 2023-00340
10. Förlängning av avtal Nyttohunden
    Dnr Avtal 2022-00007
11. Yttrande till IVO som gäller ett ej verkställt beslut
    Dnr 2023-00288
12. Utredning enligt lex sarah
    Dnr 2023-00156
13. Utredning enligt lex sarah
    Dnr 2023-00157

14. Utredning enligt lex sarah
    Dnr 2023-00207
15. Utredning enligt lex sarah
    Dnr 2023-00208

Johan Wikander
Ordförande

Maria Jonsson
Förvaltningschef